

компетентності, визначається процесами самосвідомості, розвиває її професійний аспект. Розвиток професійної ідентичності передбачає наявність декількох рівнів, що співвідносяться з рівнями психологічної компетентності: загальної, особливої, спеціальної.

Список використаних джерел: 1. Гончарук Н. Т. Управління керівним персоналом у сфері державної служби: дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.03 / Інститут законодавства Верховної Ради України. Київ, 2007. 487 с. 2. Сорочан Т. М. Підготовка керівників до управлінської діяльності: теорія та практика : монографія. Луганськ : Знання, 2010. 384 с. 3. Хмельницька В. В. Керівник як об'єкт психологічного дослідження. Київ : НТУУ «КПІ», 2014. 105 с.

УДК 336.2

О. М. Герасименко, канд. екон. наук, ст. викладач кафедри податкової політики

Університет державної фіскальної служби України. м. Ірпінь. Україна

ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ, ЄДИНИЙ ВНЕСОК ТА ВІЙСЬКОВИЙ ЗБІР: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЄДИНОЇ ЗВІТНОСТІ

Ключові слова: ПДФО, єдиний внесок, військовий збір, Податковий розрахунок, податковий період.

Важливим нововведенням 2021 р., яке не залишило байдужим бухгалтерську спільноту, стало формування та подання єдиної форми звітності з податку на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО), єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок) та військового збору, а саме – Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску (далі – Податковий розрахунок). І якщо до 2021 р. звітним періодом для платників єдиного внеску був календарний місяць, то наслідком внесення змін до Податкового кодексу України [1] та Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [4] стало щоквартальне звітування з такого внеску разом з податком на доходи фізичних осіб та військовим збором. Такий податковий розрахунок слід подавати протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного кварталу. На виконання вказаних змін затверджено форму Податкового розрахунку та порядок його заповнення [2].

Основною проблемою для податкових агентів стала звичайно нова форма Податкового розрахунку, яка виявилась доволі громіздкою (складається з основної частини і 6 додатків). Об'єднаний звіт це, по суті, колишній Звіт з єдиного внеску, до якого включили Додаток 4ДФ, що є майже копією форми 1ДФ. Окремі таблиці Звіту з єдиного внеску стали окремими Додатками в об'єднаному звіті. Крім того, розбивка даних у Додатку 4ДФ по ПДФО й військовому збору стала щомісячною, а не щоквартальною. Військовий збір тепер персоніфікований. І цей перелік змін можна продовжувати. Зазначимо лише і про необхідність подання проміжних довідкових звітів у встановлених нормативними актами випадках.

Практика реалізації в поточному році зазначених змін показала, що встановлення квартального звітного періоду призводить до несвоєчасного надходження до Реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування інформації, що використовується для призначення пенсійних та інших виплат за соціальним страхуванням. Ця інформація стосується персоніфікованих відомостей про заробітну плату (дохід, грошове забезпечення, допомога, компенсація) застрахованих осіб, на яку нараховано і з якої сплачено страхові внески, та інших відомостей, а її вчасне занесення до Реєстру застрахованих осіб має важливе значення не лише для Пенсійного фонду України (далі - ПФУ), податкових органів, органів соціального страхування, а і для громадян та податкових агентів.

Слід вказати, що ПФУ та Міністерство соціальної політики неодноразово і цілком справедливо звертали увагу на негативні наслідки введення об'єднаної звітності із ПДФО, єдиного внеску та військового збору із квартальним звітним періодом, а саме: 1) відтермінування (від одного до трьох місяців) надходження до реєстру застрахованих осіб відомостей про заробітну плату працівників, сплату єдиного внеску, страховий стаж застрахованих осіб та несвоєчасності включення звітних періодів для розрахунку розмірів

виплат за соціальним страхуванням у випадку тимчасової непрацездатності, безробіття, нещасного випадку на виробництві, а також пенсії (що впливає, зокрема, на визначення права на пенсію); 2) послаблення платіжної дисципліни в частині сплати сум єдиного внеску внаслідок відтермінування граничних строків їх сплати, що впливатиме на забезпеченість фінансовим ресурсом поточних пенсійних виплат; 3) відтермінування реалізації заходів впливу для стягнення простроченої заборгованості, оскільки виникнення такої заборгованості відобразатиметься за зобов'язаннями, що містяться в кварталному звіті; 4) зміщення строку (від одного до трьох місяців) розрахунків показників середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, визначені на підставі поданої платниками кварталної звітності, які враховуються для обчислення пенсії; 5) неможливості проведення своєчасного щомісячного аналізу основних показників, які впливають на наповнення бюджету ПФУ, зокрема фонду оплати праці та кількості застрахованих осіб (виявлення причин зменшення фонду оплати праці за звітний місяць здійснюватиметься після отримання інформації з ДПСУ, що надходить до ПФУ в порядку обміну інформацією), а також моніторингу відомостей реєстру застрахованих осіб щодо виявлення ознак використання праці найманих працівників без належного оформлення трудових відносин і порушень законодавства про працю з відповідним наданням інформації Державній службі України з питань праці та втрати її актуальності [3]. Нині цими органами уже зроблено певну роботу в усуненні вказаних недоліків, а саме, вони стали ініціаторами проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо подання єдиної звітності з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і податку на доходи фізичних осіб», який уже схвалено КМУ. Законопроект передбачає внесення змін до Податкового кодексу України в частині встановлення місячної звітності зі сплати єдиного внеску і податку на доходи фізичних осіб.

У разі ухвалення законопроекту він набуде чинності з 1 січня 2022 р. У пояснювальній записці до законопроекту вказано, що він матиме вплив на ключові інтереси застрахованих осіб, органів державної влади та суб'єктів господарювання, зокрема, буде забезпечено права застрахованих осіб на своєчасне обчислення страхового стажу, призначення і отримання пенсійних та інших виплат за соціальним страхуванням у разі настання страхових випадків [3].

Зміст вказаного законопроекту вже встиг викликати широкий громадський резонанс, зокрема і певний негатив. Адже нововведення передусім збільшать навантаження на відповідальних за складання і подання Податкового розрахунку працівників (бухгалтерів), так як адже доведеться звітувати частіше. Це стосується особливо компаній із великим штатом. Можна стверджувати і про збільшення ризику заповнення та подання звітності з помилками, що тягне за собою відповідальність у вигляді штрафних санкцій. Певні незручності виникнуть, ймовірно, і в частині зміни налаштувань у бухгалтерських програмах. Проте збільшення навантаженості на бухгалтерів та інші вказані незручності жодним чином не можна ставити на противагу тим недолікам, які запропоновані законопроектом зміни повинні усунути. Водночас переконані, що для вдосконалення процедури адміністрування податків та зборів потрібно спростувати форму Податкової звітності та доволі громіздких додатків до неї.

Список використаних джерел: 1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>. 2. Порядок заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску, затв. наказ Мінфіну України від 13.01.2015 № 4 (у редакції наказу Мінфіну України від 15.12.2020 № 773). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-15#Text>. 3. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо подання єдиної звітності з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і податку на доходи фізичних осіб: проект Закону України № 6120 від 30.09.2021. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72909. 4. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закону України № 2464-VI від 08.07. 2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>.